# UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2020/1915

## zo 14. mája 2020

## s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutóriu za plnenie rozpočtu Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy za rozpočtový rok 2018

EURÓPSKY PARLAMENT,

— so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutóriu za plnenie všeobecného rozpočtu Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy za rozpočtový rok 2018,

— so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0049/2020),

A. keďže Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy (ďalej len „spoločný podnik“) bol zriadený rozhodnutím Rady 2007/198/Euratom v marci 2007 na obdobie 35 rokov ([1]);

B. keďže členmi spoločného podniku sú Euratom, zastúpený Komisiou, členské štáty Euratomu a tretie krajiny, ktoré s Euratomom uzavreli dohody o spolupráci v oblasti riadenej jadrovej syntézy;

C. keďže cieľom spoločného podniku je poskytnúť príspevok Únie na medzinárodný projekt energie jadrovej syntézy ITER, vykonávať dohodu o širšom prístupe medzi Euratomom a Japonskom a pripraviť výstavbu demonštračného reaktora jadrovej syntézy;

D. keďže spoločný podnik začal samostatne fungovať v marci 2008;

**Všeobecne**

1. konštatuje, že Dvor audítorov vo svojej správe o ročnej účtovnej závierke spoločného podniku za rozpočtový rok 2018 (ďalej len „správa Dvora audítorov“) uvádza, že ročná účtovná závierka vyjadruje verne vo všetkých významných hľadiskách finančnú situáciu spoločného podniku k 31. decembru 2018, a že výsledky jeho operácií, jeho peňažné toky a zmeny v jeho čistých aktívach ku koncu daného roka sú v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách a účtovnými pravidlami, ktoré schválil účtovník Komisie;

2. uznáva, že operácie, na ktorých sa zakladá ročná účtovná závierka spoločného podniku za rozpočtový rok 2018, sú vo všetkých významných hľadiskách zákonné a správne;

3. zdôrazňuje, že spoločný podnik prepočítal svoj príspevok na fázu výstavby projektu z pôvodnej sumy 6 600 000 000 EUR, schválenej Radou Európskej únie v roku 2010, na 12 000 000 000 EUR; konštatuje, že táto suma nezahŕňa neplánované oneskorenia, aj keď Komisia navrhla, že by bolo primerané počítať s neplánovanými oneskoreniami harmonogramu v trvaní do 24 mesiacov a prekročením rozpočtu vo výške 10 až 20 %.

4. konštatuje, že rada organizácie ITER (ďalej len „rada ITER“) schválila v novembri 2016 nový základný scenár projektu ITER; konštatuje, že nový základný scenár predpokladá, že v roku 2025 sa dokončí tzv. prvá plazma a začne operačná fáza a v roku 2035 bude ukončená fáza výstavby, poznamenáva však, že predchádzajúci východiskový stav roku 2010 odhadoval ukončenie fázy výstavby v roku 2020; berie však na vedomie, že nový základný scenár sa považuje za najskorší termín, ktorý bude možné z technického hľadiska zrealizovať;

5. zdôrazňuje, že v marci 2017 oznámilo Spojené kráľovstvo Rade svoje rozhodnutie vystúpiť z Únie a z Euratomu; so znepokojením konštatuje, že to môže mať vplyv na činnosti spoločného podniku a projekt ITER po roku 2020;

([1]) Rozhodnutie Rady 2007/198/Euratom z 27. marca 2007, ktorým sa zriaďuje Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy a ktorým sa mu udeľujú výhody (Ú. v. EÚ L 90, 30.3.2007, s. 58).

6. víta, že v apríli 2018 Rada poverila Komisiu, aby schválila nový základný scenár ITER v mene Euratomu, a opätovne potvrdila záväzok sprístupniť zdroje v budúcom viacročnom finančnom rámci (ďalej len „VFR“) bez toho, aby tým boli dotknuté akékoľvek následné rokovania o VFR, na základe ktorých sa určia podrobnosti budúceho financovania ([2]);

7. zdôrazňuje, že okrem fázy výstavby bude musieť spoločný podnik prispievať na operačnú fázu ITER po roku 2035 a následné fázy deaktivácie a vyradenia ITER z prevádzky; berie na vedomie, že príspevok na fázu deaktivácie sa odhadoval na 95 540 000 EUR a na fázu vyradenia z prevádzky na 180 200 000 EUR; konštatuje, že projekt ITER bude pokračovať do dátumu ukončenia dohody o projekte ITER v roku 2042 a že Únia bude dovtedy prispievať na jeho náklady; konštatuje, že tieto dodatočné náklady zahŕňajú posledný rok peňažných príspevkov na operačnú fázu a fázu vyradenia z prevádzky a celkové náklady na fázu deaktivácie;

8. konštatuje, že pretrváva riziko ďalšieho zvyšovania nákladov a oneskorení pri vykonávaní projektu v porovnaní so schváleným základným scenárom; aj keď boli prijaté pozitívne opatrenia na zlepšenie riadenia a kontroly účasti spoločného podniku na fáze výstavby projektu; vyzýva spoločný podnik, aby neprekročil aktuálnu schválenú úroveň celkových nákladov na projekt;

9. konštatuje, že účinná komunikácia je základným prvkom úspešných projektov financovaných Úniou; domnieva sa, že je dôležité zvýšiť viditeľnosť výsledkov spoločného podniku a šírenie informácií o ich pridanej hodnote; vyzýva spoločný podnik, aby vykonával proaktívnu komunikačnú politiku šírením výsledkov svojho výskumu verejnosti, napríklad prostredníctvom sociálnych médií alebo iných médií, čím sa zvýši informovanosť verejnosti o vplyve podpory Únie, najmä pokiaľ ide o prijatie výsledkov na trh;

10. žiada Dvor audítorov, aby posúdil správnosť a spoľahlivosť metodiky výpočtu a ocenenia nepeňažných vkladov;

**Rozpočet a finančné riadenie**

11. poznamenáva, že konečný rozpočet na rok 2018, ktorý bol k dispozícii na čerpanie, zahŕňal viazané rozpočtové prostriedky vo výške 706 230 231 EUR a platobné rozpočtové prostriedky vo výške 847 366 988 EUR; konštatuje, že viazané rozpočtové prostriedky boli využité na 98,4 % a platobné rozpočtové prostriedky na 96,1 % (v porovnaní s 99,9 % a 96,3 % v roku 2017);

12. konštatuje, že z dôvodu závažných nedostatkov plánovania rozpočtu v roku 2017 platobné rozpočtové prostriedky, ktoré boli potrebné v rokoch 2017 a 2018, výrazne prevýšili platobné rozpočtové prostriedky v pôvodnom rozpočte; konštatuje, že dodatočné platobné rozpočtové prostriedky, ktoré spoločný podnik potreboval, predstavovali 160 700 000 EUR, čo je 25 % nad úrovňou pôvodného rozpočtu; berie na vedomie odpoveď spoločného podniku, ktorý vyjadril vďaku Euratomu za dodatočný príspevok do rozpočtu na rok 2018 a že spoločný podnik by chcel uviesť, že chýbajúce platobné rozpočtové prostriedky by nemali žiadne dôsledky alebo by nepredstavovali žiadne riziko, keďže 137 000 000 EUR bolo vyplatených organizácii ITER formou hotovostného príspevku ako záloha na rok 2019; konštatuje, že systém prognózovania platieb bol plne prepracovaný a začlenený do nového nástroja finančného riadenia, čo spolu s novou organizačnou štruktúrou zabezpečuje správne rozpočtové plánovanie a už sa použilo na určenie príjmov rozpočtu na rok 2019;

13. víta, že zo sumy 706 200 000 EUR dostupnej na viazané rozpočtové prostriedky sa 98,4 % čerpalo prostredníctvom priamych individuálnych záväzkov (v porovnaní s 96,5 % v roku 2017);

14. konštatuje, že v roku 2018 bol výsledok rozpočtového hospodárenia 1 316 734 EUR (v porovnaní so 17 236 192 EUR v roku 2017);

([2]) Rada Európskej únie 7881/18 prijala 12. apríla 2018.

15. poznamenáva, že v roku 2018 vykonal spoločný podnik opravnú platbu, keď previedol sumu 1 000 000 EUR zo schválených a overených platieb súvisiacich so služobnými cestami zamestnancov z administratívneho do operačného rozpočtu; konštatuje však, že pri realizácii tejto opravnej platby nebola dodržaná rozpočtová zásada špecifikácie; berie na vedomie odpoveď spoločného podniku, ktorý sa domnieva, že opravná platba vo forme celkovej sumy bez diferencovania položiek nebola optimálnym nástrojom na priradenie výdavkov z dôvodu očividného nedostatku transparentnosti; očakáva však, že zlepšenia, ktoré dosiahol obchodný útvar spoločného podniku v priebehu roka 2019, Dvor audítorov potvrdí vo svojej výročnej správe za rok 2019;

16. poznamenáva, že v roku 2018 dosiahol spoločný podnik šesť z míľnikov stanovených Radou ITER a správnou radou pre daný rok s plánovaným indexom výkonnosti na úrovni 93 % (v porovnaní s 91 % v roku 2017, 70 % v roku 2016 a 75 % v roku 2015); berie tiež na vedomie oznámenie organizácie ITER v decembri 2018, v ktorom potvrdila, že 60 % celkových plánovaných stavebných prác na dosiahnutie etapy prvej plazmy v roku 2025 (v porovnaní s 50 % v roku 2017) bolo ukončených;

**Výkonnosť**

17. na základe správy Dvora audítorov konštatuje, že rozhodnutie riaditeľa zmeniť miesto výkonu práce novoprijatého vedúceho pracovníka z Barcelony do Cadarache nebolo podložené primeranou dokumentáciou, ktorá by odôvodňovala dodatočné mzdové náklady vyplývajúce z odlišného korekčného koeficientu; víta, že spoločný podnik vo svojej odpovedi uznáva, že zmena miesta výkonu práce nebola dostatočne zdokumentovaná, keďže bola v právomoci menovacieho orgánu; konštatuje, že spoločný podnik čelil určitým rizikám v súvislosti s projektom poloidných magnetizačných cievok, ktorý si vyžadoval pozornosť vedúceho pracovníka; poznamenáva, že riaditeľ sa preto rozhodol požiadať uchádzača, aby okamžite začal pracovať v Cadarache, aby sa plne sústredil na krízovú situáciu vyvolanú týmto projektom;

18. s uspokojením konštatuje, že spoločný podnik zaviedol na základe návrhu skupiny ad hoc systém riadenia získanej hodnoty namiesto kreditného systému ITER na monitorovanie pokroku projektu, ktorého výsledky sa teraz pravidelne predkladajú;

19. berie na vedomie pokrok dosiahnutý v súvislosti s výstavbou projektu ITER, pokiaľ ide o dokončenie rozsiahleho bioochranného štítu okolo jamy tokamak a nainštalovanie prvých komponentov do komplexu tokamak;

**Prevencia a riešenie konfliktov záujmov a transparentnosť**

20. poznamenáva, že v roku 2017 riadiaca rada spoločného podniku naďalej implementovala časť stratégie boja proti podvodom v oblasti verejného obstarávania; konštatuje, že spoločný podnik prijal kontrolný zoznam na základe vlastného, interne vypracovaného súboru ukazovateľov rizika podvodov vo verejnom obstarávaní, t. j. varovné signály, ktoré sa považujú za nevyhnutné na vypracovanie IT nástroja na boj proti podvodom; uznáva, že úradník zodpovedný za boj proti podvodom a otázky etiky aj naďalej koordinoval vykonávanie stratégie spoločného podniku pre boj proti podvodom v úzkej spolupráci so všetkými príslušnými oddeleniami, a oceňuje, že koncom roku 2018 pracovná skupina pokračovala v práci na stratégii pre boj proti podvodom;

**Zamestnanci a prijímanie zamestnancov**

21. konštatuje, že Dvor audítorov zistil významné nedostatky v súvislosti s prijímaním kľúčových riadiacich pracovníkov; berie na vedomie, že spoločný podnik vo svojej odpovedi uviedol, že v nadväznosti na zistenia Dvora audítorov a vďaka metodike Six Sigma na analýzu, identifikáciu a vykonávanie zlepšení skonsolidoval spoločný podnik svoje postupy výberového konania ako aj ďalšie vykonávané opatrenia; žiada spoločný podnik, aby sa v budúcnosti vyhol akýmkoľvek nezrovnalostiam a nedostatkom;

22. konštatuje, že koncom roka 2018 mal spoločný podnik v pláne pracovných miest 162 žien a 284 mužov, pričom muži zastávali väčšinu pracovných miest v troch z piatich kategórií zamestnancov, zatiaľ čo viac ako 50 % zmluvných zamestnancov Únie a úradníkov na asistentských pozíciách sú ženy; konštatuje tiež, že medzi zamestnancami spoločného podniku bolo zastúpených 22 členských štátov a že väčšina zamestnancov pochádza z troch členských štátov a že štyria zamestnanci pochádzajú z ďalších štyroch členských štátov; naliehavo vyzýva spoločný podnik, aby sa usiloval o vyvážené geografické zastúpenie, pričom uznáva, že to závisí od uchádzačov o voľné pracovné miesta a uchádzačov, ktorí reagujú na žiadosti o vyjadrenie záujmu;

**Vnútorná kontrola**

23. konštatuje, že spoločný podnik nevykonáva dôslednú následnú kontrolu vyhlásení o záujmoch vyššieho manažmentu; berie s uznaním na vedomie, že spoločný podnik vypracoval a zaviedol niektoré dokumenty so zreteľom na správu všeobecných vyhlásení o záujmoch všetkých riadiacich pracovníkov a v súlade s článkom 13 pravidiel spoločného podniku pre konflikt záujmov; okrem toho konštatuje, že v januári 2019 vykonal úradník pre otázky etiky prezentáciu na túto tému pre všetkých riadiacich pracovníkov;

24. konštatuje, že 25. januára 2018 Všeobecný súd vydal rozsudok, ktorým zrušil výsledky výberového konania vrátane rozhodnutí o vymenovaní úspešných uchádzačov z rezervných zoznamov výberových konaní; konštatuje, že hoci generálny advokát vo svojom stanovisku z 29. januára 2019 podporil odvolanie spoločného podniku na Súdnom dvore Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v apríli 2018 a navrhol, aby Súdny dvor zrušil rozsudok Všeobecného súdu, pokiaľ ide o zrušenie rozhodnutí o vymenovaní úspešných uchádzačov, ale nie rezervného zoznamu, Súdny dvor potvrdil rozsudok Všeobecného súdu ([3]); žiada spoločný podnik, aby dodržiaval pravidlá výberového konania s cieľom zabrániť akýmkoľvek budúcim súdnym sporom;

25. konštatuje, že z dôvodu nedostatkov v interných komunikačných stratégiách neboli v rámci organizácie zabezpečené primerané informácie o predpokladaných nákladoch na fázu vyraďovania z prevádzky, ktoré sa odhadujú na 85 200 000 EUR, a preto spoločný podnik nezverejnil žiadne ustanovenie o takejto zodpovednosti v účtovných závierkach z predchádzajúcich rokov; víta však odpoveď spoločného podniku, že tieto nedostatky už boli vyriešené prijatím dvoch opatrení, že vrcholový manažment zasiela účtovníkovi všetky relevantné informácie a že interný proces s názvom PM-76 ročná účtovná závierka-otvorenie/uzavretie rozpočtového roka bol v máji 2019 aktualizovaný;

**Prevádzkové verejné obstarávanie a granty**

26. konštatuje, že počas roku 2018 bolo začatých 55 postupov prevádzkového verejného obstarávania a podpísaných 69 zmlúv o prevádzkovom verejnom obstarávaní a začal jeden postup udeľovania grantov a boli podpísané dve grantové dohody.

([3]) Rozsudok Súdneho dvora z 8. mája 2019, Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy/Yosu Galocha, C-243/18 P, ECLI:EU:C:2019:378.